

«ΠΟΛΕΜΟΥΜΕ ΤΟΝ ΤΥΡΑΝΝΟ
ΚΑΙ ΟΧΙ ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΚΟΥΣ»

Του Γεωργ. Αν. Τακλή

Σε άρθρο τοπικής εφημερίδας αναφέρθηκε η «κάσα» που έκανε ιδιαίτερη εντύπωση, όταν στις 19 Ιουνίου 1821 εκφορτώθηκε από το πλοίο που αγκυροβόλησε στο Παρ. Άστρος και έφερε τον Δημ. Υψηλάντη.

Αργότερα διευκρινίστηκε ότι επρόκειτο για το τυπογραφείο που εγκαταστάθηκε για αρκετό καιρό στα Βέρβαινα για τις ανάγκες του αγώνα. Σχετικά θα ήθελα να προσθέσω:

Στην Καλαμάτα «έτσι α' της ελευθερίας (1821)» λειτουργούσε εκεί η «Εθνική τυπογραφία» και εκδόθηκε μάλιστα η πρώτη εφημερίδα στον κυρίως ελλαδικό χώρο με τον τίτλο «Σάλπιγξ Ελληνική» και χαρακτηριστικό επίγραμμα: «Εις οιωνός άριστος αμύνεσθαι περί Πάτρης», (Ομήρου Ιλιάδα Μ. στιχ. 243).

Για το ιστορικό του τυπογραφείου αυτού ο Ι. Κ. Μαζαράκης - Αιγιάν στην αξιόλογη μελέτη του «Τα Ελληνικά Τυπογραφεία του Αγώνος» μας πληροφορεί:

«Στις 7 Ιουνίου (1821) αποβιβάζεται στην Ύδρα ο πληρεξούσιος του Γενικού Επιτρόπου Δημήτριος Υψηλάντης. Φέρνει μαζί του ένα μικρό πιεστήριο, σταλμένο από την Τεργέστη, καθώς και πολεμικό υλικό.

Τυπογράφος, όμως, δεν υπάρχει κι ο Υψηλάντης δίνει χειρόγραφη από την Ύδρα, στις 12 του μηνός την προκήρυξή του «Ομογενείς Φιλελεύθεροι Έλληνες».

Ο ναύαρχος Γιακουμάκης Τομπάζης γνωρίζοντας πως ο Τόμπρας είχε καταφύγει στα Ψαρά, «δεν εβράδυνε να στείλη εκεί πολύπλοκον τράταν, ήτις και τον παρέλαβε μετά του βοηθού του Νικολαΐδου», και μόλις έφτασαν στην Ύδρα τους έστειλε περί τα τέλη του μηνός στο Άστρος, όπου βρισκόταν ήδη ο Υψηλάντης.

Έτσι το Τυπογραφείο, που προσωρινά είχε μεταφερθεί από το Άστρος στα Βέρβαινα (στο υπόγειο του Πύργου Παπαϊωάννου - Μάνδαλου - Δαρβέρη), παραλαμβάνεται από τον Τόμπρα, που το μετακομίζει στην Καλαμάτα και το στήνει για να εργαστεί «εντός τινός τζαμίου».

Αυτό είναι το πρώτο και το μόνο, για ολόκληρο το 1821, τυπογραφείο. Δίκαια, λοιπόν, ο Υψηλάντης του δίνει την ονομασία «Εθνικό».

Κατά τη λειτουργία της «Εθνικής Τυπογραφίας» στην Καλαμάτα, τυπώθηκαν προκηρύξεις, όρκοι, κανονισμοί στρατιωτικού, ως επί τό πολύ, περιεχομένου και μετατυπώθηκαν στρατιωτικοί νόμοι, διακηρύξεις κ.λπ. των Υψηλάντηδων, που είχαν προηγουμένως κυκλοφορήσει χειρόγραφοι.

Αργότερα τυπώθηκε και η παρακάτω προκήρυξη προς το αγωνιζόμενο στράτευμα (στρατιγούς και στρατιώτες), που ο Δημήτρης Υψηλάντης είχε κυκλοφορήσει χειρόγραφη στα Βέρβαινα στις 20 Ιουνίου 1821.

-Το κείμενο αυτό αποτελεί πάνω απ' όλα μαρτυρία ανθρωπιάς και ανώτερου ήθους, που διέκρινε τον εμπόλεμο για την εθνική του απελευθέρωση Ελληνισμό. Παραθέτουμε το σύντομο αυτό, αλλά βαρυσήμαντο κείμενο:

«Στρατηγοί και πάντες Συστρατιώται!

Επειδή αγωνιζόμεθα υπέρ πίστεως και υπέρ πατρίδος, χρεωστώ να δώσω λογαριασμόν μίαν ημέραν εις την Υπερέτατην Αρχήν και εις τον Αρχιστράτηγόν της περί της διαγωγής εκάστου ανά μέρος στρατιώτου και γενικώς παντός του στρατού. Χρέος μου, λοιπόν, κρίνω να σας ειδοποιήσω:

- Α' Ότι πολεμούμεν τον Τύραννον και την τυραννικήν διοίκησίν του, όχι τους Τούρκους, όσοι ήθελον προσκυνήσει.
- Β' Πρέπει να υπερασπιζώμεθα με ελληνικήν γενναιότητα τους αδύνατους και εν γένει πάντας εκείνους, όσοι υποτάσσονται, ή παραδίδονται με συνθήκας.
- Γ' Πας, ος τις εναντιωθή με τα άρματα εις τας χείρας, ή άλλως δεν υποταχθή, ούτος λογίζεται εχθρός, και πολεμάται ως τοιούτος.
- Δ' Ουδείς των στρατιωτών δύναται να αφήση το στρατόπεδόν του δι' οποιανδήποτε πρόφασιν άνευ εγγράφου αδείας του στρατηγού του. Ο δε παραβάτης παιδεύεται με όλην την αυστηρότητα των πολεμικών νόμων. Περί δε των ιδιαιτέρων χρεών της στρατιωτικής δουλεύσεως εκάστου θέλουν εκδοθή νόμοι, αποβλέποντες την γενικήν ευταξίαν και σωτηρίαν.

Βέρβαινα

τη 20 Ιουνίου 1821

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

πληρεξούσιος του γενικού Επιτρόπου»